

Sygn. akt II AKz 149/17

POSTANOWIENIE

Dnia 13 czerwca 2017 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący:	SSA Tomasz Szymański SSA Barbara Nita-Światłowska (spr.) SSA Paweł Anczykowski
Protokolant:	sekr. sądowy Natasza Żak

po rozpoznaniu w sprawie

Ł. W.

skazanego z art. 278 § 1 k.k.

zażalenia wniesionego przez obrońcę skazanego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Kielcach z 7 kwietnia 2017 roku, sygn. III Ko 54/17,

oddalające wniosek o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego we Włoszczowie z 20 marca 2012 r., sygn. II Ko 214/12

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. i art. 627 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. i z art. 639 k.p.k.

postanawia:

1. zaskarżone postanowienie utrzymać w mocy
2. zasądzić od Ł. W. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20 (dwadzieścia) zł tytułem wydatków za postępowanie odwoławcze.

SSA Paweł Anczykowski SSA Tomasz Szymański SSA Barbara Nita-Światłowska (spr.)

Sygn. akt II AKz 149/17

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 7 kwietnia 2017 r., sygn. III Ko 54/17 Sąd Okręgowy w Kielcach oddalił wniosek obrońcy Ł. W. z 20 stycznia 2017 roku o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego we Włoszczowie z 20 marca 2012 r. w sprawie o sygn. akt II Ko 214/12, a nadto zasądził od skazanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20 złotych tytułem zwrotu wydatków.

W uzasadnieniu powyższego postanowienia wskazano, że we wniosku o wznowienie postępowania obrońca Ł. W. podniósł, że sąd rozpoznający sprawę w przedmiocie zarządzenia wykonania kary warunkowo zawieszanej „oparł

swoje orzeczenie na podstawie przepisu prawa (art. 75 § 1 kk), uznanego przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją”.

Zdaniem Sądu I instancji wnioski o wznowienie nie zasługiwały na uwzględnienie przede wszystkim z tego powodu, że powołany przez obrońcę wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 17 lipca 2013 roku, sygn. SK 9/10 „nie powoduje niejako automatycznie obowiązku wznowienia postępowań w zakresie objętym treścią tego orzeczenia”. W tym kontekście Sąd Okręgowy nawiązał do wyroku Sądu Najwyższego z 27 kwietnia 2016 roku, sygn. IV KO 10/16 (OSNKW nr 7/2016, poz. 48), w którym wskazano, że „zakres, w jakim dany przepis aktu normatywnego został uznany przez Trybunał Konstytucyjny za sprzeczny z ustawą zasadniczą, determinuje granice modyfikacji, które są jego następstwem w orzeczeniach podlegających wzruszeniu, w oparciu o podstawę propter decreta z art. 540 § 2 kpk. Zatem dla skuteczności wniosku o wznowienie postępowania w przedmiocie zarządzenia wykonania kary, jako implikacji (stwierdzającego niekonstytucyjność pominięcia prawodawczego) wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 lipca 2013 roku, SK 9/10, OTK-A 2013 r., nr 6 poz. 79, konieczne jest wykazanie, że w sprawie zaistniały <szczególne względy>, wymienione w tym orzeczeniu, które mogły mieć istotny wpływ na treść prawomocnego orzeczenia, będącego przedmiotem wzruszenia”. Podkreślając, że w realiach niniejszej sprawy „nie można zasadnie uznać, iż w dacie procedowania przez Sąd Rejonowy we Włoszczowie w przedmiocie zarządzenia wykonania kary, istniały <szczególne względy>, przemawiające za niezarządzaniem wobec skazanego wykonania kary”, Sąd I instancji nie znalazł podstaw do uwzględnienia wniosku obrońcy skazanego.

Na powyższe postanowienie zażalenie złożył obrońca skazanego. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił obrazę przepisów postępowania mających wpływ na treść orzeczenia, a konkretnie art. 540 § 2 k.p.k. przez przyjęcie, że przytoczone we wniosku okoliczności nie dają podstaw do wznowienia postępowania.

Podnosząc powyższe obrońca wniósł o:

1) wznowienie postępowania karnego zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego we Włoszczowie z 20 marca 2012 r., sygn. II Ko 214/12 w przedmiocie zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu rejonowego we Włoszczowie z 29 września 2010 r., sygn. II K 458/10;

2) uchylenie postanowienia Sądu Rejonowego we Włoszczowie z 20 marca 2012 r., sygn. II Ko 214/12 w przedmiocie zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego we Włoszczowie z 20 marca 2012 r., sygn. II Ko 214/12 w przedmiocie zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sadu rejonowego we Włoszczowie z 29 września 2010 r., sygn. II K 458/10;

3) umorzenie postępowania wykonawczego w zakresie wykonania względem skazanego Ł. W. kary 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego we Włoszczowie z 29 września 2010 r., sygn. II K 458/10 albowiem upłynął okres próby i dalsze 6 miesięcy, tj. okres, w którym możliwe jest ewentualne zarządzenie wykonania kary,

ewentualnie

4) uchylenie zaskarżonego postanowienia i skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania do Sądu Okręgowego w Kielcach.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Szczegółowe ustosunkowanie się do wniesionego zażalenia należy poprzedzić uwagami o charakterze ogólnym, dotyczącymi istoty instytucji wznowienia postępowania ze względu na orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego w wypadku wyroku pozytywnie zakresowego.

W aktualnym brzmieniu art. 540 § 2 k.p.k., przenoszący na płaszczyznę ustawową uregulowanie wynikające z art. 190 ust. 4 Konstytucji RP stanowi „Postępowanie wznowia się na korzyść strony, jeżeli Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą przepisu prawnego, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie; wznowienie nie może nastąpić na niekorzyść oskarżonego”.

W wypadku wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 17 lipca 2013 roku, sygn. SK 9/10, na który powołał się obrońca skazanego we wniosku o wznowienie postępowania, orzeczenie o niekonstytucyjności jest orzeczeniem zakresowym. We wskazanym powyżej wyroku Trybunał stwierdził, że „Art. 75 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, ze zm.) w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości odstąpienia przez sąd od zarządzenia wykonania kary w sytuacji, gdy wobec skazanego ponownie orzeczono karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, jeżeli przemawiają za tym szczególne względy, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”.

Kwestia zakresu, w jakim wskazany powyżej judykat Trybunału może stanowić podstawę wznowienia postępowania była już przedmiotem szczegółowych rozważań w orzecznictwie.

Na uwagę zasługuje tu przede wszystkim wyrok Sądu Najwyższego z 27 kwietnia 2016 r., sygn. IV KO 10/16 (OSNKW nr 7/2016, poz. 48), w którym uwzględniając uprzednio wyrażone poglądy judykatury, Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że zakres, w jakim dany przepis aktu normatywnego został uznany przez Trybunał Konstytucyjny za sprzeczny z ustawą zasadniczą, determinuje granice modyfikacji, które są jego następstwem w orzeczeniach podlegających wzruszeniu, w oparciu o podstawę propter decreta z art. 540 § 2 k.p.k. We wskazanym powyżej wyroku, Sąd Najwyższy uznał w konsekwencji, że dla skuteczności wniosku o wznowienie postępowania w przedmiocie zarządzenia wykonania kary, jako implikacji (stwierdzającego niekonstytucyjność pominięcia prawodawczego) wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 lipca 2013 r., SK 9/10, OTK-A 2013 r., nr 6 poz. 79, konieczne jest wykazanie, że w sprawie rzeczywiście zaistniały "szczególne względy", wymienione w tym orzeczeniu, które mogły mieć istotny wpływ na treść prawomocnego orzeczenia, będącego przedmiotem wzruszenia.

Na powyższy judykat Sąd I instancji powołał się w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, odrzucając zasadność wniosku o wznowienie postępowania w niniejszej sprawie.

W ocenie tut. Sądu stanowisko Sądu Najwyższego wskazujące na konieczność zawężającej interpretacji podstawy wznowienia postępowania w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego zapadłym w sprawie o sygn. SK 9/10 jest w pełni uzasadnione zakresowym ujęciem sentencji tego wyroku, którym Trybunał Konstytucyjny dokonał oceny konstytucyjności tzw. pominięcia ustawodawczego. W powołanym powyżej wyroku Trybunał Konstytucyjny wypowiadając się w zakresie zaskarżenia w kwestii konstytucyjności art. 75 § 1 k.k. w brzmieniu poddanym jego kontroli stwierdził niekonstytucyjność tego przepisu w takim tylko zakresie, w jakim „nie przewiduje możliwości odstąpienia przez sąd od zarządzenia wykonania kary w sytuacji, gdy wobec skazanego ponownie orzeczono karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, jeżeli przemawiają za tym szczególne względy”. W uzasadnieniu tego orzeczenia Trybunał podkreślił, że art. 75 § 1 k.k. w brzmieniu poddanym jego kontroli narusza standard rzetelnego procesu karnego i nie ma cech procedury sprawiedliwej. Obligatoryjność zarządzenia wykonania kary prowadzi bowiem do wyłączenia sądowej gwarancji kontroli merytorycznej przesłanek tej decyzji, sprowadzając orzekanie do decyzji technicznej. Stąd też wykluczenie możliwości przedstawienia przez skazanego szczególnych okoliczności, przemawiających za brakiem konieczności wykonania kary pozbawienia wolności, nie może być konstytucyjnie usprawiedliwione i ingeruje też w niezależność sądu.

Jak wskazano powyżej, przywołanym powyżej wyroku Trybunał Konstytucyjny poddał kontroli konstytucyjnej art. 75 § 1 k.k., jednak nie w całości, ale zakresowo (w takim zakresie, w jakim nie przewiduje odstępstw od obligatoryjnego zarządzenia wykonania kary w sytuacji opisanej w sentencji tego judykatu). Przedmiotem kontroli konstytucyjnej Trybunału nie było pozytywne uregulowanie, lecz tzw. pominięcie ustawodawcze, tj. niejako „brak“ ze względu na który uregulowanie odnoszące się do kwestii obligatoryjnego zarządzenia wykonania kary jest niekompletne.

Powołane powyżej orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego, limitowane zakresem zaskarżenia wskazanym w skardze konstytucyjnej (zgodnie z art. 66 obowiązującej w czasie orzekania przez Trybunał ustawy o Trybunale Konstytucyjnym, Trybunał jest związany granicami zaskarżenia), nie odnosiło się do całości uregulowania wynikającego z art. 75 § 1 k.k. Trybunał zbadał jedynie konstytucyjność art. 75 § 1 k.k. w zakresie, w jakim przepis ten nie przewiduje, iżby w sytuacji, gdy wobec skazanego ponownie orzeczono karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, jeżeli przemawiają za tym szczególne względy, możliwe było odstępianie od obligatoryjnego zarządzenia wykonania kary.

Szczególną uwagę należy zwrócić uwagę na punkt 4 uzasadnienia wskazanego powyżej wyroku Trybunału Konstytucyjnego („Skutki“): „W części II sentencji wyroku Trybunał odroczył utratę mocy obowiązującej art. 75 § 1 k.k. o osiemnaście miesięcy. W ciągu tego okresu ustawodawca jest zobowiązany do dokonania nowelizacji, w której określi reguły zarządzania przez sąd wykonania kary, w wypadkach gdy skazany w okresie próby popełni podobne przestępstwo umyślne, za które orzeczona zostanie prawomocnie kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Orzeczenie o niekonstytucyjności art. 75 § 1 k.k. może mieć wpływ na interpretację przez sądy art. 178 § 2 k.k.w. w wersji obecnie obowiązującej, która nie była przedmiotem kontroli Trybunału w niniejszej sprawie. Skazany ponownie na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania powinien mieć bowiem możliwość podnoszenia w trakcie postępowania wykonawczego, że za niezarządzeniem wobec niego kary pozbawienia wolności wcześniej warunkowo zawieszanej przemawiają szczególne względy“.

Ze wskazanego powyżej punktu czwartego uzasadnienia wyroku Trybunału w sprawie o sygn. Sk 9/10 („Skutki“) jednoznacznie wynika, że kontrola konstytucyjna oraz wskazówki dla ustawodawcy, co do zgodnego z Konstytucją uregulowania kwestii zarządzania wykonania kary odnoszą się wyłącznie do wąskiego zakresu art. 75 § 1 k.k.

Stwierdzenie, że podstawa do wznowienia postępowania w związku z tym orzeczeniem aktualizuje się każdorazowo, bez konieczności wskazania szczególnych okoliczności, o których mowa jest w sentencji tego judykatu jest niemożliwe do zaakceptowania; przy takiej interpretacji konsekwencje orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego wykroczyłyby bowiem poza zakres zaskarżenia, którymi Trybunał był w tej sprawie związany oraz poza zakres merytorycznej wypowiedzi Trybunału o niekonstytucyjności uregulowania dotyczącego zarządzenia warunkowo zawieszanej kary w sprawie SK 9/10.

Przedstawiona powyżej konkluzja koresponduje ze stanowiskiem wyrażanym w piśmiennictwie, choć z nieco odmienną argumentacją aniżeli ta, którą tutaj Sąd uznał za rozstrzygającą dla wyznaczenia dopuszczalnego zakresu wznowienia postępowania po zakresowym orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego stwierdzającym niekonstytucyjność pominięcia prawodawczego. W doktrynie wskazuje się bowiem, że wznowienie postępowania powinno w taki wypadku nastąpić wówczas, gdy zastosowanie uznanego za niekonstytucyjny przepisu spowodowało zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności także wobec tych osób, co do których istniała pozytywna prognoza kryminologiczna oraz nie było żadnych powodów, aby pozbawić ich jednego z podstawowych praw konstytucyjnych (vide A. Bartzak-Oplustil: Wznowienie postępowania karnego na podstawie art. 540 § 2 k.p.k., CzPKiNP 2014, z. 2, s. 23).

Odnosząc się z uwzględnieniem powyższego, do argumentów zażalenia tutaj Sąd podkreśla, że w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy orzekając w przedmiocie zarządzenia wykonania warunkowo zawieszanej kary procedował przed dniem, w którym zapadło orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego w sprawie o sygn. SK 9/10. Orzeczenie to zapadło na podstawie art. 75 § 1 k.k., co do którego orzeczono następnie o częściowej (zakresowej) niekonstytucyjności ze względu na pominięcie prawodawcze. W konsekwencji orzekając w tym przedmiocie Sąd Rejonowy we Włoszczowie nie czynił w uzasadnieniu wydanego w tej kwestii postanowienia szczególnych rozważań dotyczących ewentualnego występowania jakichkolwiek "szczególnych względów", które czyniłyby zarządzenie wykonania kary niezasadnym (uzasadniającym odstępianie od zarządzenia wykonania kary).

Wbrew zarzutom zażalenia powyższe nie powoduje jednak zasadności wznowienia postępowania w niniejszej sprawie.

Zakres merytorycznej wypowiedzi Trybunału Konstytucyjnego w sprawie o sygn. SK 9/10 w kwestii konstytucyjności poddanego kontroli przepisu wyznacza bowiem granice możliwości skutecznego wystąpienia z wnioskiem o wznowienie postępowania z powołaniem się na ten judykat.

W konsekwencji dla skutecznego wystąpienia z wnioskiem o wznowienie postępowania w przedmiocie zarządzenia wykonania kary z powołaniem się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego wydany w sprawie o sygn. SK 9/10 niezbędne jest wykazanie, że w sprawie dotyczącej konkretnego skazanego rzeczywiście i obiektywnie zaistniały "szczególne względy", wymienione *explicite* w powyższym judykacie, które mogły mieć istotny wpływ na treść prawomocnego orzeczenia, będącego przedmiotem wzruszenia. Niezbędne jest zatem nie tylko wskazanie tych szczególnych okoliczności, ale także wykazanie ich istotnego (hipotetycznego) wpływu na sytuację skazanego, tj. treść postanowienia o zarządzeniu wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności. Wymogi te muszą być przy tym spełnione koniunkcyjnie. Zatem o istotnym wpływie tych "szczególnych względów" na treść adekwatnego postanowienia można mówić tylko wtedy, gdy wnioskodawca wykaże, że kwestionowane rozstrzygnięcie byłoby w zasadniczy sposób odmienne od tego, które zostało wydane (por. także powołany powyżej wyrok Sądu Najwyższego 27 kwietnia 2016 r., sygn. IV KO 10/16).

W świetle powyższego, to we wniosku o wznowienie postępowania wnoszonym w konkretnej sprawie należy wykazać, że w realiach konkretnej sprawy uwzględnienie szczególnych okoliczności przemawiałoby za rezygnacją z zarządzenia wykonania kary w wypadku ponownego skazania za przestępstwo umyślne na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, gdyby nie obligatoryjny charakter rozwiązania ustawowego, wynikającego z art. 75 § 1 k.k. w brzmieniu poddanym kontroli konstytucyjnej Trybunału. W takiej bowiem tylko sytuacji sąd orzekający w kwestii zarządzenia wykonania kary, z uwagi na całokształt "szczególnych względów" mógłby odstąpić od zarządzenia wykonania kary w sytuacji ponownego orzeczenia wobec skazanego kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, gdyby przepis ten wcześniej przewidywał taką możliwość. Sama przy tym okoliczność, że druga z orzeczonych kar pozbawienia wolności też została warunkowo zawieszona "szczególnych względów" jeszcze nie stanowi (*vide*: powołany powyżej wyrok Sądu Najwyższego oraz A. Barczak-Oplustil: *ibidem*, s. 27).

Podkreślenia wymaga, że w niniejszej sprawie obrońca skazanego takich „szczególnych względów” nie wskazał, w związku z czym należy podzielić stanowisko Sądu I instancji, iż nie można zasadnie uznać, że w dacie procedowania przez Sąd Rejonowy we Włoszczowie w przedmiocie zarządzenia wykonania kary, istniały <szczególne względy>, przemawiające za niezarządzeniem wobec skazanego wykonania kary”.

Mając na uwadze wszystkie powyższe okoliczności, orzeczono jak na wstępie.